

Wanorde leidt tot reeks vrijspraken

Laurens Mommers

Universitair hoofddocent bij het centrum voor recht in de informatiemaatschappij van de Universiteit Leiden en consultant bij Legal Intelligence in Rotterdam.

De Inspectie voor Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) concludeerde onlangs dat de informatiehuishouding bij de politie nog steeds niet is verbeterd. Het gebruik van bel- en internetgegevens van burgers is evenmin in orde. Beide onderzoeken geven aan dat de politie haar taken niet verantwoord kan uitvoeren. Het probleem wordt veroorzaakt door een onduidelijke wet, onvoldoende samenwerking en slecht functionerende informatiesystemen.

De politie is voor haar werk sterk afhankelijk van goede informatievoorziening: voor de opsporing van verdachten wordt gebruik gemaakt van systemen waarin gegevens van aangiften, delicten en informant

worden opgeslagen. Daarnaast heeft de politie toegang tot het kentekenregister en het CIOT-register, waarin gegevens over bel- en internetgedrag van alle burgers zijn opgeslagen. Idealiter worden al deze systemen volgens de regels gebruikt. Dat is ook de doelstelling van de Wet politiegegevens 2008.

In de praktijk blijkt kennis van deze wet te ontbreken en het toezicht op de naleving te falen. Bovendien blijkt nu dat sinds de invoering bijna niets in de informatiehuishouding van de politie is verbeterd. De systemen waarmee handhaving en opsporing moeten worden ondersteund, worden vaak niet gebruikt of zijn onvoldoende gestandaardiseerd. Ook wordt regelmatig een te hoog beveiligingsniveau meegegeven aan informatie, zodat andere korpsen geen toegang hebben. Of er wordt gewerkt met een veel te laag beveiligingsniveau, waardoor misbruik eenvoudig is.

Veel van wat de politie nu precies doet met gegevens blijft verborgen. De consequenties hiervan zijn ernstig. Misdaden blijven onopgelost doordat belangrijke gegevens een-

voudigweg niet zijn ingevoerd. Maar ook kunnen burgers het slachtoffer worden van ten onrechte bewaarde of foutieve gegevens.

Zelfs wanneer er op basis van de bestaande gebrekkige informatie wél verdachten worden opgepakt, kunnen ernstige problemen optreden. Tot voor kort deed de rechter niet moeilijk over fouten in de gegevensverwerking. Uit recente uitspraken blijkt dat de rechter de achte-loosheid van de politie en justitie inderdaad afstraft. Het betrof het bewaren van gegevens voor automatische nummerbordherkenning, dat wordt ingezet voor signalering van gezochte voertuigen. Via de bewaarde gegevens kon de politie een auto-dief aanhouden. Door de fouten bij de gegevensverwerking werd de verdachte voor 21 diefstallen vrijgesproken en reesteede een gevangenisstraf van enkele weken voor één autodiefstal. In een vergelijkbaar geval legde het Hof 's-Gravenhage de zwaarste sanctie op misbruik van gegevens: uitsluiting van het bewijs. Daarmee zette de rechter een punt achter het gebrek aan aandacht voor de informatiewanorde bij de politie.